

SITUAȚIA SANITARĂ ȘI IGIENICĂ A ORAȘULUI FOCȘANI ÎN ANUL 1930

Gheorghe Miron

Orașul Focșani, capitala județului Putna, este situat în plin câmp la marginea sudică a Moldovei. Altitudinea orașului față de nivelul mării este de 83 de metri la extremitatea nordică a străzii Odobești, de 78 de metri în centrul orașului și de 72 de metri în Bariera Galați.¹ Orașul ocupa o suprafață de 607 de hectare și avea un perimetru de 10.308 de metri, suprafață locuibilă, fără islazuri, așa cum rezultă din planul general al orașului, întocmit de inginerul Radovici în anii 1896-1898.²

Din datele Biroului populației orașului Focșani rezultă că, la 25 august 1930, orașul avea 30.351 de locuitori. În ceea ce privește natalitatea, în anul 1930 s-au născut 605 copii vii, din care 321 băieți și 284 fete. Coeficientul de natalitate era de 20,16 ‰ față de numărul populației.

Analizând statistica nașterilor din anul 1924, se observa că numărul era puțin mai mare, de 640 de copii născuți vii în oraș în anii următori înregistrându-se o scădere ușoară a natalității. Anul 1930 era considerat satisfăcător față de cel precedent, având în plus 63 de nașteri. Medicul șef al orașului, doctorul Atanasiu, afirma „ în perfectă cunoștință de cauză, că dacă pacostea avorturilor provocate ar fi împiedicată, coeficientul natalității ar fi mult mai mare. După

¹ Arhiva Muzeului Vrancei (în continuare se va cita : A.M.Vn.) , fond Ioan Romanoaie , dosar nr. 22597 / a , f. 1

² Virgil Paragină , Valeria Paragină , **Medicina și farmacia din Ținutul Putnei pe masa de disecție a istoriei** , vol. 1 , Editura Porto-Franco , Galați , 1993 , p. 33

legile în ființă, la o provocare de avort, culpabil este și femeia care a suferit avortul și cel care l-a provocat și pentru aceste motive, chiar atunci când sunt lucruri dovedite, femeia neagă, căci știe că și ea va suferi sancțiunile legii.”³

Scăderea natalității nu era o caracteristică a orașului nostru sau a țării, ci a tuturor statelor europene, cauzele fiind sărăcia generală instalată după Primul Război Mondial, imoralitatea, feminismul. Referitor la numărul copiilor născuți morți în orașul Focșani, în anul 1930 era de 10 copii, patru băieți și șase fete. Față de ultimii șase ani, numărul copiilor născuți morți era de trei ori mai mic, cauza principală a deceselor fiind sifilisul ereditar. Cu toate că sifilisul era cauza unui număr însemnat de inorți, la 1 ianuarie 1931 Ambulatoriul de Sifilis a fost desființat, sănătatea publică a orașului Focșani având mult de suferit.

În ceea ce privește mortalitatea generală, scăzând numărul copiilor născuți morți și al bolnavilor din spitale care au decedat, dar nu erau din Focșani, pentru anul 1930 s-au înregistrat 436 de persoane decedate, 236 de bărbați și 200 de femei. Rata cea mai mare a mortalității o reprezentau copiii cu vârsta cuprinsă între șase zile și un an și adulții de peste 50 de ani. Statisticile arătau că din 100 de copii născuți, 20,1 % mureau înainte de a împlini vârsta de un an. Bolile care afectau cel mai mult copiii erau: pneumonia, debilitatea congenitală, tuberculoza, meningita.⁴

Între anii 1924 - 1930, din numărul total al deceselor înregistrate în orașul Focșani, 2.872, 145 au survenit din cauza epidemiilor, iar 436 s-au datorat tuberculozei.⁵ Numărul mic al deceselor cauzate de epidemii se datorează Serviciilor Sanitare, care s-au îngrijit din timp pentru asigurarea măsurilor de combatere a epidemiilor. În schimb, pentru tuberculoză, cu toate bunele intenții manifestate de către legiuitori, nu s-au putut face prea multe lucruri din cauza lipsei de mijloace materiale. Medicul șef al orașului sublinia necesitatea înființării de sanatorii pentru tuberculoși și asigura

³ A.M. Vn. , fond Ioan Romanoaie , dosar nr. 22597 / a , f. 2

⁴ *Ibidem* , f. 3

⁵ *Ibidem* , f. 4

mijloacelor de existență a celui bolnav, atunci când el era capul familiei.

Totuși, cu toate măsurile sanitare luate, în anul 1930 s-au înregistrat în Focșani 321 de cazuri de îmbolnăvire datorită epidemiilor, 11 dintre aceste fiind fatale.⁶ Din numărul total al celor bolnavi, 122 de persoane sufereau de pojar și erau tratați la domiciliu, izolarea totală a celui suferind nefiind necesară.

Pentru combaterea și eradicarea acestor epidemii au fost luate o serie de măsuri: izolarea celor care erau suferinzi, pentru a nu veni în contact cu alte persoane și a propaga virusurile, dezinfectarea locuințelor bolnavilor, folosirea soluțiilor antiseptice etc. Au fost întâmpinate mari dificultăți în cazul internării în spital a copiilor care sufereau de boli contagioase, căci, de multe ori, părinții nu erau de acord cu acest lucru, cu toate că asigurarea unui tratament medical adecvat era o necesitate.

Medicul șef al orașului arata că în cursul anului 1930 au fost înregistrate 99 de cazuri de scarlatină, la care se mai adaugă încă 11 cazuri, rămase nevindecate, din anul anterior. La 31 decembrie 1930, din cele 110 persoane bolnave de scarlatină, 101 s-au însănătoșit, șase au decedat, iar trei au rămas nevindecate.⁷

În general, a fost vorba de o scarlatină benignă ca formă și evoluție clinică, coeficientul de mortalitate fiind de 5,45 %. Pentru a preveni răspândirea virusului, toți cei care veniseră în contact cu cei infestați au fost izolați la domiciliu câte opt zile și vizitați de medic. Pe toată durata epidemiei, copiii din școli și grădinițe au făcut gargară cu substanțe antiseptice în fiecare dimineață, iar podelele sălilor de clasă au fost dezinfectate.

Cea mai mare mortalitate, de 9,09 %, a fost cauzată de apariția difteriei. Din cele 22 de cazuri înregistrate, 20 s-au vindecat, iar două persoane au decedat. Totuși, cei considerați clinic vindecați au fost izolați o perioadă mai îndelungată de timp, căci nu întotdeauna vindecarea clinică corespunde cu vindecarea bacteriologică. Pentru

⁶ *Ibidem*, f. 5

⁷ *Ibidem*, f. 6

buna monitorizare a evoluției acestei boli și depistarea la timp a noilor cazuri, înființarea unui laborator de bacteriologie era o necesitate.

O altă boală contagioasă, care din fericire nu s-a răspândit foarte mult, a fost febra tifoidă. Din cele 13 cazuri înregistrate, șase bărbați și șapte femei, 12 au fost izolate în spital, iar unul la domiciliu. Nu a fost vorba de o epidemie de cartier, căci locuințele celor infectați se găseau pe străzi aflate la mare distanță una față de cealaltă.⁸

Pe lângă epidemii, o mare problemă pentru sănătatea publică era reprezentată de bolile sociale, cele mai frecvent întâlnite fiind tuberculoza și sifilisul.

În cazul tuberculozei, în anul 1930 au fost înregistrate 102 persoane bolnave, la care se adaugă încă 97 de bolnavi, rămași nevindecați din anul anterior. Din numărul total al persoanelor diagnosticate cu tuberculoză, 61 au decedat, iar 24 s-au mutat din localitate, nemaiputându-se urmări evoluția acestora.

La nivelul județului, numărul celor bolnavi de tuberculoză era, însă, foarte mare. Înrautățirea condițiilor de trai a păturii de jos a populației datorită situației economice și sociale (ne aflăm în plină criză economică), insalubritatea locuințelor și lipsa aproape totală a ajutoarelor materiale și sanitare, sunt câteva din cauzele care au dus la înmulțirea alarmantă a cazurilor de tuberculoză.

Medicul orașului Focșani arăta că, în realitate, numărul celor bolnavi era cu mult mai mare, având în vedere evoluția latentă a bolii, de multe ori diagnosticul fiind pus odată cu decesul pacientului, în urma autopsiei.

Societatea Națională de Tuberculoză din Flamingham arăta că la un caz de deces cauzat de tuberculoză ar exista încă nouă sau zece cazuri nedepistate, ceea ce ar însemna că numărul celor suferinzi din Focșani să fie cu mult mai mare decât cel din statistici.⁹

În Focșani nu exista posibilitatea ca bolnavii de tuberculoză, în marea lor majoritate oameni nevoiași, meseriași împovărați de o familie numeroasă, să fie izolați, ei continuând să locuiască în aceeași

⁸ *Ibidem* , f. 7

⁹ *Ibidem* , f. 8

casă împreună cu familiile lor și, cel mai adesea, într-o singură cameră și fără cea mai elementară măsură de profilaxie.

Până în anul 1929, cu toate că afecțiunea făcea ravagii, măsurile de combatere a bolii erau aproape inexistente.¹⁰

În anul 1929 au fost luate o serie de măsuri împotriva tuberculozei, cea mai importantă fiind vaccinarea noilor născuți. De asemenea, se dorea înființarea unui Spital pentru tuberculoși, cu 60 de paturi pentru izolarea bolnavilor și a unui Ambulatoriu, care să cuprindă și un laborator pentru analiza sputei bolnavilor și examinarea din timp a celor infectați, pentru a se putea urmări evoluția bolii și lua măsurile sanitare, igienice și sociale cuvenite. Pentru școlarii care proveneau din familii nevoiașe și erau bolnavi de tuberculoză s-a propus înființarea unei cantine sociale, în vederea îmbunătățirii alimentației lor.¹¹

În ceea ce privește sifilisul, se putea observa că atât la oraș, cât și la țară, exista o creștere dramatică a cazurilor. Doctorul Atanasiu arăta că numărul cazurilor prezenta o creștere alarmantă, în special după Primul Război Mondial.

În registrul Serviciului Sanitar al orașului Focșani erau trecute în anul 1930, 208 persoane bolnave de sifilis, dintre care 60 au plecat din localitate, iar o persoană a decedat. Din cele 137 de cazuri rămase, niciunul nu a fost vindecat. Celor bolnavi de sifilis le-au fost acordate în cursul anului 1930 un număr de 3.582 de consultații medicale.

Ca și în cazul tuberculozei, numărul bolnavilor aflați în evidențele medicale este departe de cel real, poate și din cauză că unii medici nu declarau toate cazurile pe care le investigau, iar mulți bolnavi preferau tratamente empirice.¹² În anul 1931, Ambulatoriul de Sifilis, unde erau tratați cei suferinzi de această boală, a fost desființat, întreaga activitate a acestuia fiind preluată de către Ambulatoriul Policlinic.¹³

¹⁰ Virgil Paragină, Valeria Paragină, *op. cit.*, p. 87

¹¹ A.M.Vn., fond Ioan Romanoaie, dosar nr. 22.597 / a, f. 9

¹² Virgil Paragină, Valeria Paragină, *op. cit.*, p. 34

¹³ A.M.Vn., fond Ioan Romanoaie, dosar nr. 22.597 / a, f. 10

Pentru îngrijirea bolnavilor, orașul Focșani dispunea de trei spitale și un azil pentru infirmi și bolnavi cronici, cunoscut sub numele de Adăpostul Comunal.

Spitalul Focșani, fostul Spital Județean, avea un număr de 30 de paturi și era întreținut de la bugetul local. Pentru întreținerea acestuia, hrana bolnavilor, combustibil, plata personalului sanitar inferior și a personalului de serviciu a fost alocată, pentru anul 1930, suma de 848.990 lei. Spitalul dispunea de o sală de naștere și de un pavilion pentru boli infecțioase, care însă necesita reparații și trebuia mărit, pentru a face față noilor necesități.¹⁴

Cel de-al doilea Spital, „*Profetul Samoil*”, aparținea Epitropiei „*Sf. Spiridon*” din Iași. Deși dispunea de 30 de paturi, nu avea un pavilion de izolare pentru bolile epidemice.

Directorul acestui spital era dr. Iancu, un excelent chirurg. Cum fondurile pentru funcționarea și întreținerea spitalului erau foarte mici, Primăria orașului și Prefectura județului au sprijinit, pe cât au putut, prin reparații, amenajări și înzestrări, funcționarea acestuia.

Cel de-al treilea, Spitalul Militar al Diviziei a VI-a, dispunea de 50 de paturi, laborator bacteriologic și un pavilion de boli contagioase. Pe lângă militari, se făceau consultații și erau internate și persoane civile, după caz.¹⁵

Adăpostul Comunal era un azil pentru infirmi și pentru cei cu boli cronice. Localul era o donație (donația Plagino), iar întreținerea acestuia se făcea din bugetul local.

Pentru hrana bolnavilor, combustibil, plata personalului sanitar și a celui de serviciu s-a cheltuit, în anul 1930, suma de 503.100 lei. Adăpostul Comunal dispunea de 50 de paturi.

Orașul Focșani, pe lângă spitale, avea pentru asistență medicală și două dispensare.

Primul, Dispensarul medical al Corporației Meseriașilor, prin cei patru medici care profesau aici, deservea meseriașii din oraș și familiile acestora. În anul 1930 s-au dat aici un număr de 11.560 de

¹⁴ *Ibidem*

¹⁵ *Ibidem*, f. 11

consultații, distribuindu-se și medicamentele necesare pentru tratarea bolilor depistate.

Dispensarul „*Principele Mircea*” era condus de un comitet de doamne din localitate, iar consultațiile și medicamentele erau acordate doar copiilor mici.¹⁶

De asemenea, existau în Focșani opt farmacii și două drogherii, bine aprovizionate cu medicamente, seruri, vaccinuri și pansamente.

În ceea ce privește personalul medical al orașului, existau 37 de medici, dintre care opt erau medici funcționari, 15 medici militari, iar 14 medici practicieni. Mai existau 18 licențiați în Farmacie, dintre care 17 erau farmaciști civili și un farmacist militar. Stomatologii erau în număr de zece, toți liber profesioniști.

Serviciul Sanitar al orașului dispunea de doi medici, dr. Atanasiu-medic șef al orașului și dr. Pruncu-medic de circumscripție urbană, trei agenți sanitari, două moașe, doi impegați de birou, un secretar și un camelier. Dr. Pruncu deservea și cele șase comune suburbane ale orașului.¹⁷

Serviciul Sanitar al orașului Focșani s-a preocupat și de problema igienei din școlile locale. Orașul avea, în 1930, 34 de școli cu o populație școlară de 5.338 de elevi. Dintre aceștia, 489 erau cazați în internate. Învățământul primar dispunea de șase școli de băieți cu localuri proprii, iar două funcționau în același local. Astfel, Școala nr. 3 și Școala nr. 6 împărțeau localul din strada Cotești.

În școlile primare de băieți erau înscriși 1.026 de elevi, iar în cele de fete 971 de eleve. În ceea ce privește grădinițele, patru dintre acestea dispuneau de local propriu, iar trei își desfășurau activitatea în localuri închiriate. În cele patru grădinițe care dispuneau de local propriu erau înscriși 432 de copii.

Comunitatea israelită dispunea de o școală primară de băieți cu 136 de elevi și o școală primară de fete cu 131 de eleve.

În urma inspecțiilor făcute de către Serviciul Sanitar al orașului s-a constatat că, în general, școlile primare se prezentau în condiții

¹⁶ *Ibidem*

¹⁷ *Ibidem*, f. 12

bune de igienă, sălile de clasă erau mari, spațioase și bine iluminate. Liceul de Băieți avea clădire proprie, mobilierul se afla în stare satisfăcătoare, iar unele săli de clasă erau parchetate.

Din punct de vedere igienic, cel mai slab se prezenta Institutul de Surdo - Muți. Pentru cei 113 elevi ai acestuia erau închiriate trei clădiri aflate pe străzi diferite și la distanțe mari una de alta, niciuna dintre aceste clădiri pretându-se a găzdui o școală sau un internat. Elevii nu aveau unde să se spele pe mâini, iar în internate nu existau instalații de baie sau de duș, în afară de Orfelinatul de Fete „*Olga Sturza*”, care se prezenta foarte bine.¹⁸

În urma inspecțiilor făcute, dr. Atanasiu a propus Primăriei Orașului Focșani să construiască noi școli și, în special, o clădire pentru Institutul de Surdo-Muți. De asemenea, el arăta că unele clădiri aveau nevoie de modernizări și amenajări, dând exemplul Liceul de Fete care, deși avea clădire proprie, nu îndeplinea condițiile igienice cerute.

În urma acestor demersuri, în vara anului 1930 Primăria a început construcția unui nou local pentru o școală, însă dr. Atanasiu s-a arătat nemulțumit de amplasarea acestuia, în partea de nord a orașului, ceea ce însemna că elevele care locuiau în partea sudică și vestică a orașului aveau de mers 3 km pentru a ajunge la cursuri.

Pe lângă aceste școli au mai fost inspectate și cele șase internate din oraș, verificându-se atât starea igienică a dormitoarelor, cât și alimentele ce erau servite elevilor.

O altă problemă care a preocupat Serviciul Sanitar al orașului Focșani a fost igiena alimentară. În anul 1930 funcționau în oraș 305 de unități de fabricație și vânzare a produselor alimentare și a băuturilor alcoolice și nealcoolice.

În afară de aceste unități de producere și desfacere, au existat și 142 de negustori ambulanti, cu zaharicale, covrigi, semințe, limonadă, bragă, gogoși etc.

Tuturor acestor puncte de producție și desfacere a alimentelor și băuturilor le-au fost făcute, în cursul anului, un număr de 1.252 de

¹⁸ *Ibidem*, f. 13

inspecții și controale sanitare. Ca rezultat al acestora, s-au făcut numeroase somații celor găsiți în neregulă și s-au încheiat procese-verbale de acționare în instanță pentru cei care nu s-au conformat somațiilor primite.

În urma acestor controale au fost recoltate 119 probe de alimente care au fost trimise pentru analiză laboratoarelor din Bacău și Galați, 17 dintre acestea dovedindu-se că puneau sănătatea consumatorilor în pericol. Cei vinovați au fost trimiși în fața instanțelor de judecată.¹⁹

În aceste unități deserveau 194 de brutari și covrigari, care au făcut 1.140 controale medicale în cursul anului, 26 de lucrători cofetari, care au efectuat 171 de vizite medicale, 84 de chelneri, care au făcut 721 de controale medicale, iar cei 142 de comercianți ambulanți au efectuat 1.219 controale.

Personalul care mânua alimente și băuturi a efectuat, în total, 3.251 de vizite medicale, consemnate în registrul Serviciului Sanitar și în carnetul fiecărui comerciant sau producător. Uneori, vizitele medicale se efectuau din zece în zece zile. Necesitatea acestora, ținând cont de faptul că persoanele care desfac produse alimentare și băuturi intră în contact direct cu clientul, este justificată pe deplin.

Astfel, la o cofetărie din centrul orașului a fost descoperită o tânără angajată bolnavă de sifilis secundar, iar la unii brutari au fost descoperite cazuri de tuberculoză și scabie.

O parte din negustorii ambulanți a fost diagnosticată cu conjunctivită granuloasă și cu paraziți. De asemenea în urma acestor inspecții, 80% din localurile care serveau băuturi au fost obligate să aibă conducte cu apă la teighea, pentru spălatul paharelor.²⁰

În cazul brutăriilor, cele mai mari probleme erau reprezentate de lucrul pe timpul nopții și de vânzarea produselor direct de către cei care le produceau.

După ce s-a consultat cu toți patronii de brutării, Primăria Orașului Focșani a dat o Ordonanță prin care s-a hotărât ca în toate

¹⁹ *Ibidem*, f. 14

²⁰ *Ibidem*, f. 15

brutăriile să se lucreze numai ziua , pentru a se putea face inspecțiile sanitare, iar pâinea să se vândă numai la ghișee „ *ferindu-se contaminarea acesteia de mâinile cumpărătorului, care încerca cu mâna zece pâini până să aleagă una.*”²¹

Cu toate că în urma controalelor efectuate ulterior s-a constatat că în unele brutării se mai lucra și noaptea, iar vinovații au fost deferiți justiției, instanța de judecată i-a achitat pe motiv că organele sanitare nu pot interveni decât în anumite cazuri. Vânzarea pâinii la ghișeu s-a menținut însă .

Igiena industrială era o problemă mai delicată care a preocupat Serviciul Sanitar al orașului Focșani. În registrele Serviciului Sanitar erau trecute 290 de stabilimente industriale, din care 51 erau industrii de clasa I-a, 179 de clasa a II-a, 44 de clasa a III-a și 16 de clasa a IV-a. Clasificarea era făcută după Regulamentul industriilor insalubre, în funcție de gradul de poluare al fiecărui stabiliment.

În cursul anului 1930 au fost făcute 345 de inspecții, în urma cărora s-au lansat mai multe somații și au fost încheiate zece procese-verbale de acționare în instanță, în funcție de neregulile găsite.

Cum industriile de clasa a III-a, în care intrau tăbăcăriile și depozitele de cherestea, nu aveau voie să-și desfășoare activitatea în interiorul orașului, Consiliul de Igienă a decis mutarea lor la periferie. Cu toate acestea, organele administrative au tolerat funcționarea acestora în interiorul orașului, în detrimentul sănătății publice.²²

Tăbăcăriile, situate în centrul orașului, prin mirosurile degajate și prezența muștelor, mai ales vara, reprezentau un factor de infecție, iar depozitele de cherestea, situate pe străzile Elisabeta și Brăilei, prin pericolul izbucnirii unor incendii, periclita locuințele învecinate.

Cei 2.670 de lucrători, asigurați medical la Casa Centrală a Meseriașilor, au efectuat 11.560 de consultații medicale la Dispensarul medical al Casei respective, primind, atât pentru ei, cât și pentru familiile lor, medicamentele necesare.²³

²¹ *Ibidem* , f. 15 verso

²² *Ibidem* , f. 16

²³ *Ibidem* , f. 17

Un alt segment care a intrat în preocupările Serviciului Sanitar, în strânsă colaborare cu Primăria Orașului Focșani, a fost salubritatea orașului.

Din suprafața de 607 hectare pe care se întindea orașul, 330 hectare reprezentau cele 186 de străzi, cu o lungime totală de 64.000 metri. Dintre aceste străzi, 34,6% erau pavate cu piatră cubică sau bolovani de râu, restul fiind acoperite cu pietriș sau, o mică parte, cu teren natural.

Canalizarea orașului măsura numai 10.661 metri liniari, din care 7.661 în interiorul orașului, iar 3.000 de metri se întindeau de la bariera Brăilei și până la râul Milcov.

Față de lungimea totală a străzilor, doar 11,9% din acestea aveau canalizare, determinând insalubritatea acestora și a solului, Primăria nedispunând de prea multe mijloace, cum ar fi sacale sau cisterne, pentru ridicarea resturilor menajere. Pentru această operație, Primăria dispunea de 20 de angajați la căruțele care transportau gunoiul, 50 de angajați la măturatul străzilor, șase vizitii și 17 oameni care lucrau ca grăjdari, fierari etc.

Pentru întreținerea și repararea străzilor erau disponibile trei camioane care erau folosite la căratul pietrișului, dar erau utilizate și la ridicarea resturilor menajere. Colaborarea dintre Primărie și Serviciul Sanitar s-a dovedit rodnică, ori de câte ori Serviciul Sanitar anunța că s-au aruncat deșeuri pe vreo stradă sau teren viran, acestea erau ridicate cu promptitudine.²⁴

Din cei 6.000 de contribuabili ai orașului doar 1.533 erau abonați la Serviciul de ridicare a resturilor menajere. Dr. Atanasiu a propus ca pentru ușurarea muncii lucrătorilor Serviciului de salubritate și scăderea cantității de resturi menajere, fiecare local public și casele cu mai mulți locatari să dețină cuptoare mici pentru arderea deșeurilor.

În urma inspecțiilor efectuate, s-a constatat că un număr de 87 de prăvălii din oraș nu aveau closet, multe dintre ele servind și drept locuință comercianților, igiena lăsând mult de dorit.

²⁴ *Ibidem*, f. 18

Latrina din Piața Moldovei, situată în centrul pieței de alimente și în imediata apropiere a locului destinat vânzării laptelui și a brânzei, deservea nu numai toată piața, ci și cele 48 de prăvălii din vecinătatea acesteia. În fața acestui focar de infecție, dr. Atanasiu a cerut Primăriei desființarea acesteia și construirea uneia subterană, în condiții igienice satisfăcătoare, dar tot ceea ce a putut obține au fost doar promisiuni.²⁵

Problema alimentării cu apă a orașului a constituit altă preocupare a Serviciului Sanitar. Orașul avea o rețea de alimentare cu apă de la două surse, una situată la punctul Babele, la 25 de km depărtare de oraș, iar cealaltă de la Mera.

Pe traseul conductei Focșani-Babele, la cinci km de oraș, se găsea Casa Apelor, formată din două rezervoare din beton armat, a câte 1.000 mc fiecare. De asemenea, la izvoarele de la Mera se găseau două rezervoare de apă, unul având capacitatea de 350 mc, iar celălalt, mai mic, de 50 mc. Din Mera, apa era captată spre Focșani pe o conductă din fontă, deservind, numai partea sudică a orașului și cazărmile.²⁶

Din datele prezentate de Serviciul Tehnic al orașului, cantitatea de apă de care beneficiau focșănenii într-o singură zi ar fi fost îndestulătoare. Din aceste date, rezultă că zilnic, prin punctul Babele intrau în oraș 7.500 mc, iar de la Mera încă 1.500 mc, deci, fiecare locuitor ar fi beneficiat de circa 300 de litri de apă zilnic.

Medicul șef al orașului nu era mulțumit de aceste cifre, arătând că, cel puțin în timpul verii, orașul ducea o lipsă acută de apă, cartiere întregi abia având apă câteva ore pe zi, iar la etajele clădirilor apa nu urca din cauza lipsei de presiune.²⁷

Serviciul Sanitar al orașului arăta că pericolul izbucnirii unei epidemii de febră tifoidă era foarte mare, căci în apa potabilă pătrundeau și apele de infiltrație, care își făceau loc în conductele de captare. De asemenea, se arăta că ori de câte ori ploua la Babele, apa potabilă din oraș devenea tulbure după câteva ore, iar debitul nu era constant. Pe timp de ploaie, înălțimea coloanei de apă de la Casa

²⁵ *Ibidem*, f. 18 verso

²⁶ *Ibidem*, f. 19

²⁷ *Ibidem*, f. 20

Apelor era de trei metri, iar în perioadele secetoase scădea la 30-40 cm.

În ceea ce privește lungimea conductelor de apă din oraș, aceasta era de 45.300 de metri liniari, diametrul acestora variind între 40 de mm și 300 de mm. Pentru ca toate străzile orașului să beneficieze de apă potabilă, Serviciul Sanitar aprecia că mai erau necesari încă 18.700 metri liniari de conductă. Pe străzi, se găseau 2.500 de robinete publice și încă 30 de așa-zise guri de foc, care erau folosite de pompieri în caz de incendii.²⁸

Pe ansamblu, situația sanitară a orașului Focșani se prezenta destul de bine, raportată la timpurile și necesitățile de atunci, rămânând în sarcina Primăriei Orașului Focșani ca, pe viitor și în măsura în care fondurile o permiteau, să fie remediate unele neajunsuri.

Astfel, s-a propus mărirea pavilionului destinat izolării celor ce sufereau de boli infecțioase, pentru a se preîntâmpina situația din anul 1929, când epidemia de scarlatină a făcut multe victime, Spitalul neavând posibilitatea de a limita răspândirea bolii, prin izolarea celor contaminați.

Construirea unui spital la marginea orașului pentru izolarea și tratarea celor bolnavi de tuberculoză, boală care făcea din ce în ce mai multe victime, era considerată un obiectiv prioritar.

Tot în domeniul bolilor contagioase, Serviciul Sanitar a propus înființarea unei Secții separate pentru bolnavii de sifilis, fiind vizate în special prostituatetele, căci internarea acestora în spital, având în vedere percepția morală a acelor timpuri, era considerată o soluție nepotrivită.

Construcția de noi școli primare, repararea și utilizarea celor existente, pavarea cu piatră cubică sau cu bolovani de râu a străzilor care, primăvara sau toamna deveneau impracticabile din cauza noroiului, îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă a locuitorilor, erau tot atâtea deziderate pe care Primăria Orașului Focșani, în strânsă colaborare cu Serviciul Sanitar, dorea să le materializeze.

²⁸ *Ibidem*, f. 21